

PETNEHÁZA

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

2017.

BEVEZETÉS

„Mert a legnagyobb örökség, amit adni lehet az utódnak, az otthon. Egy ház, akármilyen ház. De amelyiknek falát aggódás, szeretet, gondoskodás s a jövendők bizakodó hite emelte föl. És fák. Amiket nem azért ültetett valaki, hogy hasznukat lássa. Nem is azért, hogy önmagát mulattassa velük. Hanem azért, mert szépségre és jövendőre gondolt, békességre gondolt és a lelke tele volt derűvel. És ültette, egyszerűen azért, mert szerette a fát és a fákon keresztül akarta elmondani mindazt, ami az otthonban kapcsolatban felgyűlt benne s amiket szavakba önteni nem tudott."

Wass Albert

TISZTELT PETNEHÁZIAK!

TISZTELT ÉRDEKLŐDŐK ÉS ÉPÍTKEZŐK!

„A szülőföld szálai örök összekötők
a tájjal és a földdel, amiből az ember lett,
és amivé lesz, és nem szakadhat el soha”

(Fekete István)

A Településképi Arculati Kézikönyv célja, hogy a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény alapján a településkép tervszerű, esztétikus létrejöttét, szakmailag támogassa, elősegítse.

A kézikönyv elkalauzolja az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, mely a település képéhez illeszkedik, és tovább viszi, még ha az új épületek modernebbek is, mint a már meglévők. Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegnek, a céljuk nem a tervezési szabadság szűkítése, hanem a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása.

A kézikönyv nem egy merev lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés, annak érdekében, hogy a település megőrizze régi hagyományait, egységes maradjon, emellett nyisson az új és a modern irányába. A település lakossága, a helyi közösségek a településképi arculati kézikönyv készítése során hozzászólhattak annak elkészítése során a belső tartalmának elkészítésébe. Közmegegyezés kísérte végig az elkészítését. Szerepelnek benne azon épületeink, melyeket műtárgyakként, valamint helyi identitást szempontjából kiemelkedőnek tartanak, védelemre érdemesnek tartanak.

Meghatározásra kerültek a kézikönyvben az egymástól elkülönülő településrészek arculati jellemzői, javaslatai, valamint a településképhez illeszkedő építészeti elemek, melyek irányt is mutatnak az építkezni szándékozóknak.

A létrejött Településképi Arculati Kézikönyv a település jövőbeni formálásának kulcsa. A kész könyv nem csak a jelennek szól, hanem a jövő generációjának is. Bízom benne, hogy a településen élők és ide letelepedni kívánók, átutazók és idelátogatók a kézikönyvben szereplő ajánlások következtében a szebbé, harmonikusabbá formálódó települést fognak látni a jövőben.

Gazdag Józsefné
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés *4*
2. Petneháza bemutatása,
általános településkép, településkarakter *6*
3. Örökségünk *10*
a településkép szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők
4. Településképi szempontból meghatározó területek Petneházán *19*
eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával
Településközpont
Falusias lakóterület
Gazdasági terület
Beépítésre nem szánt terület *28*
a településkép minőségének formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató:
Telepítés
Terepalakítás
Magasság
Tetőhajlásszög
Tetőforma
Szín
Tornácok
Ajtók, ablakok
Homlokzatképzés, anyaghasználat
Részletek
Kerítések, térfalak
Kertek
közterületek településképi útmutatója
Utcák
Közterek, közparkok, közkertek
6. Jó példák: épületek, építészeti részletek *63*
épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása
7. Jó példák: sajátos építményfajták *68*
sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

1

BEVEZETÉS

Az építészetet szokás megfagyott zeneként emlegetni. És valóban nagyon sok hasonlóságot találhatunk egy zenemű és az építészet között.

Az építészet sokszínűségét adja a változatos utcák, terek, épületek sokasága, mint egy zenekarban a sokféle hangszer: vonósok, fúvósok, ütős hangszerek. Ugyanakkor, ha ezek egymásra tekintet nélkül zenélnek, lehet külön-külön még szép dallam is, amit játszanak, az összkép hamis. Ugyanígy a házak is lehetnek eltérőek egymástól, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élhetetlen környezetet alakítanak ki.

A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit. Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbíródik. Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédjaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatoktól a zenén át egészen épített környezetünkig.

2

PETNEHÁZA BEMUTATÁSA

általános településkép, településkarakter

Petneháza Község Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, a Baktalórántházai Járásban, a Nyírség északi részén fekszik, 118 méter magasságban a tengerszint felett. Északnyugat felől Nyírtass, északkelet felől Nyírkarász, keleti irányból Rohod, nyugati irányból Laskod, délről Nyírjákó községek közigazgatási területe határolja. Teljes területe 24,20 négyzetkilométer, a belterület ebből 2 négyzetkilométer. Petneháza Község állandó népessége 2016-ban 1706 fő.

A XVIII. század elejétől a Petneházyakkal rokon más családok is birtokolták Petneháza egy-egy részét. Legnagyobb birtokosai azonban mindig a névadó család tagjai maradtak. Egy időben két, sőt három kúriájuk is volt a faluban; a kúriákhoz tartozó szántóföldekkel, rétekkel, jobbágytelkekkel együtt. 1707-ben Petneházy Zsigmond fia, István és három lánya osztozkodott a szerény vagyonon. Annak ellenére, hogy az alapító család utódai még a XIX. század elején is éltek, a birtokosok a XVIII. század végére már teljesen lecserélődtek. 1847-ben, a faluban 703 lakos élt.

Petneháza határába két középkori település, Iklód és Bagda olvadt be. Az Iklód némileg a XIV. század második felében az e helyről elnevezett család birtoka volt. Neve bizonytalan eredetű. A család XVI-XVII. században még élt. Iklód a XVIII. század végén is lakott lehetett, mert a Petneházyaknak náluk zálogban lévő kúriájuk volt. 1615-ben egy kápolnahelyet említenek a határában. 1623-ban 2 lakott és 8 lakatlan telke volt. A XVIII. században azonban már puszta, nagyobbrészt erdővel benőve. Bagda személynévi eredetű helynév, legkorábban egy idevaló ispánt említenek 1282-ben. 1321-ven az örökös nélkül meghalt Csépány fia birtokán a Jákó és a Balog-Semjén nemzetségek osztoztak. A XIV. században kápolnája is volt, amit a Petneházyak szereztek meg. A századfordulón körjegyzőségi székhely volt, 161 házában 1085, többségében görög katolikus lakossal. Petneháza eredetileg egyutcás, észak végén kiteresedő, majd kettéágazó útifalu. A község kétharmad része 1887-ben egy pusztító tűzvész után elpusztult. Ezután hosszanti irányban nőtt meg. Délkeleti részén szabályos alaprajzú új településrész alakult ki századunkban. A délnyugati sarkán, a házsorba ékelődve egy szárazmalom keringősátorát ábrázolja egy század elején készült térkép.

A település egy karakterűként jelenik meg, nem találhatóak eltérő karakterű településrészek.

A település tiszta, rendezett, gondozott, az infrastruktúra teljes: elektromos áram, vezetékes ivóvíz és a gázellátás kiépített, a szennyvízelvezetés is közüzemi. Az óvodai és iskolai nevelés, az egészségügyi ellátás szervezett.
Petneháza fő utcájának a Kossuth Lajos utca tekinthető. Ebből az utcából nyílnak a kiszolgáló utak, melyeken kétoldalt hosszúkás telkek oldalhatáron álló épületei állnak előkertes kialakítással.

Az alábbiakban a település azon épületeiről mutatunk összefoglalót, melyek sajátos értéküknél fogva identitását erősítik községünknek. A település egyes részeire vonatkozó építészeti előírások szem előtt tartásával elérhető, hogy az új építésű házak ne idegenként, hanem ismerősként jelenjenek meg a többi ház között, melyek majd teljes mértékben elősegítik a település karakterének megőrzését, és tovább formálják, mint ahogy ezt a nem rég kivitelezett új épületek is teszik.

PETNEHÁZA A KATONAI FELMÉRÉSEKEN

Az első katonai felmérésen (1763-1787)

A harmadik katonai felmérésen (1869-1887)

A második katonai felmérésen (1806-1869)

Az 1984-es katonai felmérésen

A természeti és társadalmi törvényszerűségek hatására alakult ki Petneháza településszerkezete, a természetföldrajzi viszonyokon alapulva jött létre, melyek változásai hosszabb időt ölelnek fel. A természeti tényezők: domborzat, vízrendszerek, szél, napfény, csapadék stb. közül az első kettő befolyásolja legerőteljesebben a települések szerkezetét. Mai jellege szerint Petneháza halmazfalu. A szalagtelkeken külön-külön álló épületek ritkábban soros, gyakrabban kétsoros rendben csatalakoznak egymáshoz. Parasztudvaraira a tagolt épületelrendezés volt a jellemző.

3

ÖRÖKSÉGÜNK

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

Műemlék

Református templom (Kossuth u. 1. hrsz.)

A település központjában, az Arany János utca és a Kossuth utca között, szabálytalan telken fekvő, szabadon álló, egyhajós, erősen átalakított torony nélküli templom. Középkori eredetű, téglaépítésű, oldalaival összesen 13 támpillérrel megtámasztott, megközelítőleg kelet-nyugati irányban tájolt épület. A templom egyetlen - egyenes lezárású - bejárata a nyugati oromzatos homlokzat középvonalában nyílik. A bejáratot két oldalról kb. 2,5 m magas, az ajtótól megközelítőleg 20-20 cm-re álló lizénák határolják, melyek jelenleg nehezen látható párkányt „tartanak", a bejárat előtt ugyanis nyeregtetős, faszerkezetű esőbeálló van. Ennek a homlokzatnak a két sarkánál egy-egy átlós, a lábazati résszel együtt négyes tagolású támpillér áll.
A templomhajón, a tetőzet alatt körben koszorúpárkány húzódik. A déli homlokzatot négy darab, a lábazati résszel együtt négyes tagolású támpillér támasztja. Közöttük három nagyméretű, félköríves lezárású ablaknyílás van.

További említésre méltó örökségeink

Szent Mihály főangyal görögkatolikus templom (Béke utca 153. hrsz.)

Petneházától keletre, a Nyírmadára vivő út kétoldalán vizenyős rész terül el nagy helyen kb. 200—300 holdon. Itt állt valamikor egy falu, Sige, de elsüllyedt és elborította a víz. Egyszer, mikor kiszáradt, a helyén szántottak és az eke megakadt valamiben. Hát egy harang koronája (felső része) volt. Emberi erővel nem bírták kimozdítani, így hát kötelet kötöttek rá és ökröket fogtak bele, azzal húzatták ki. Ez a harang a görög katolikus templom kisharangja ma. Megtalálták a nagyharangot is. Arra is kötelet kötöttek, ökröket fogtak bele, de nem bírták kihúzni. Még több ökröt fogtak bele. A harang meg is mozdult, de ekkor valaki a föld mélyén fájdalmasan elkiáltotta magát: „Jaj a kisujjam!" (t. i. elszakadt). Abban a pillanatban elszakadt a kötél, az ökrök orra buktak, a harang pedig lesüllyedt kétszerte mélyebbre, mint volt. Azóta nem találja senki, csak éjfélkor lehet hallani néha a szavát. A mondát nemcsak Petneházán, hanem a szomszédos községekben is szóról-szóra egyformán mesélik

Polgármesteri hivatal (Magyar utca 2. szám 171/3. hrsz.)

Rejk-kúria épület (Petőfi u. 574/6. hrsz.)

Református parókia (Kossuth u. 1. hrsz.)

Világháborús emlékmű (Kossuth u. 366. hrsz.)

Reyk-magtár (Petőfi u. 574/5. hrsz.)

Népi építészet - lakóházak

A háromhelyiséges, szoba-konyha-kamra, szoba-pitvar/kéményalja-kamra, szoba-konyha-szoba beosztású. Ezeket más néven soros alaprajzú házaknak is hívták. Olyan lakóháztípus, amelyben a helyiségek sorosan – sorban egymás mögött, egyenes vonalban, egy tengelyre fűzve épülnek. Az ilyen házakat legfeljebb folyosó egészíti ki. Az egyes helyiségek egymásból vagy külön-külön az udvarról, folyosóról közelíthetők meg. Hazánk paraszti lakóházainak nagyobb része e típusba tartozik. A 14–15. sz. óta általános az a szoba-konyha (pitvar-kéményalja)-szoba vagy kamra beosztás, ami kamrával, istállóval, esetleg színnel bővülhetett.

Az örökséget és a hagyományt gyakran összekeverjük. Meg kell tudnunk különböztetni az anyagiságában megfogható örökséget a hagyomány eszmei-szellemi tartományától, még akkor is, ha szorosan összetartoznak. *A hagyomány az örökség lelke.* Nélküle az örökség pusztán tárgy vagy természeti jelenség. A hagyomány az „ige" az értékesíthető anyagban, szakrális értéke van. A hagyomány egyúttal szellemi-technológiai készség, és elődeinktől maradt ránk. A fenntartó közösség számára soha nem maradiság, éretlen ragaszkodás a múlthoz, a meghaladotthoz, hanem az a belső képesség, amely biztosíték a túlélésre, a fejlődésre, a keretek között tartott újításra, és mégis a korlátlan szabadságra. A kereteket a föld, a falu, a létezés alapját jelentő munka, a mezőgazdálkodás jelenti. A falut érő környezeti, vagy éppen az emberiség által okozott csapások mindenekelőtt a hagyományok elvesztésével jártak. A mai építészetben sokszor a töredékét láthatjuk meg annak a páratlan csodának, ami egykoron úgy tündökölt.

Ebből következett az örökség ócskasággá nyilvánítása, az irányított lealázással, felejtéssel. Ezért a vidéki örökségvédelem nem nélkülözheti a hagyományok felderítését és megőrzését, ha kell, újra tanulását. Ez ugyanolyan feltétel, mint a műemlékvédelemben a megelőző tudományos kutatás.

Kossuth u. 21. szám 43. hrsz.

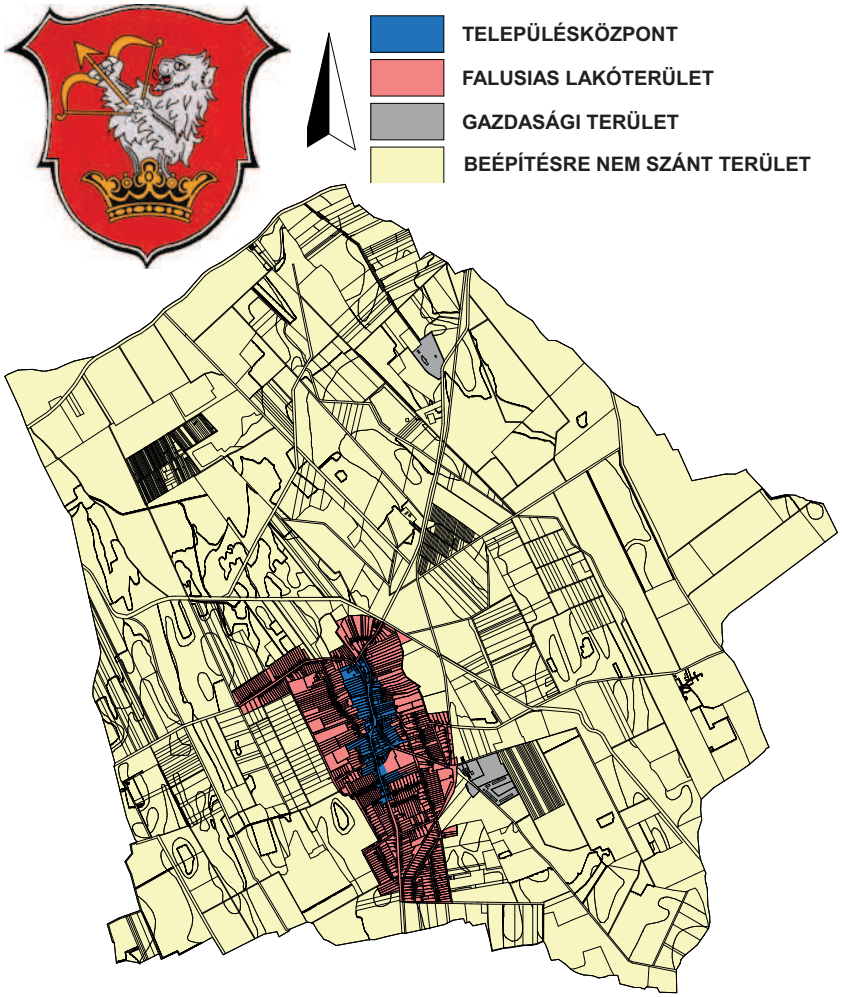

Kossuth u. 87. szám 191/1. hrsz.

Kossuth u. 83. szám 189. hrsz.

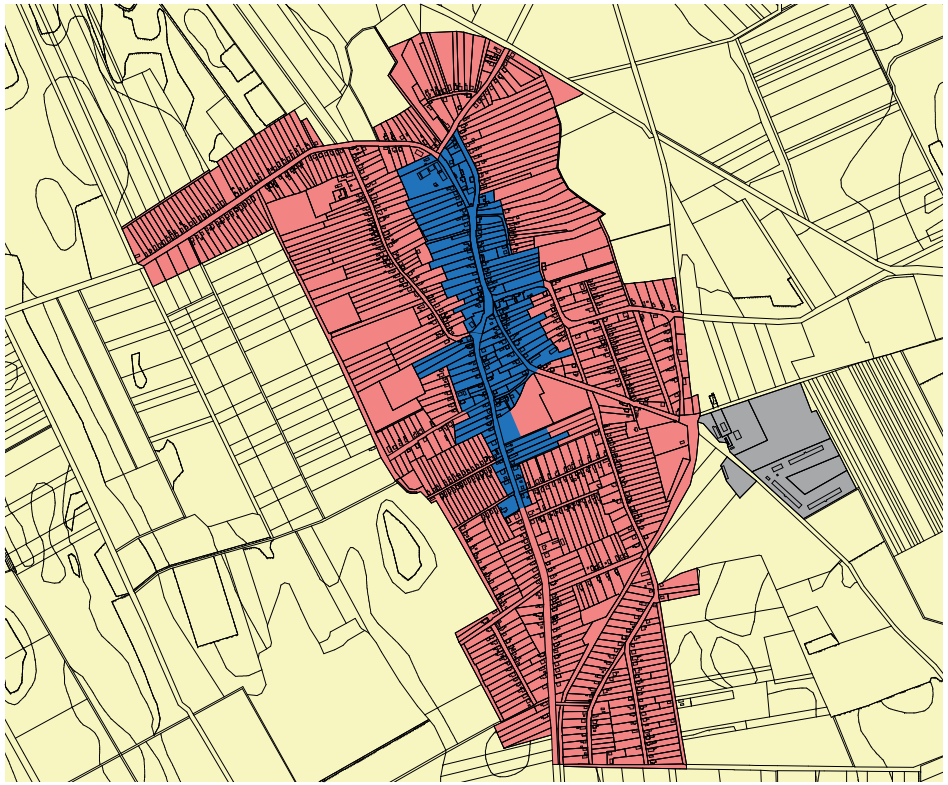

Kossuth u. 64. szám 475. hrsz.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával

Petneháza településképi arculatának vizsgálatakor négy eltérő karakterű településrészt határoztunk meg. A település belterületén két eltérő karakterű településrész: a településközpont és a nfalusias lakóterület, ami a településközpontot veszi körül. A település külterületén, elsősorban északkeleten, keleten az ipari, gazdasági létesítmények találhatóak, melyek eltérő karakterrel rendelkeznek, és eltérő ajánlásokat kívánnak meg. A negyedik kategóriába a beépítésre nem szánt területek kerültek.

TELEPÜLÉSKÖZPONT

A község szabálytalan alaprajzú település. A település központja a Kossuth Lajos utca a Nyár és Arany János utca közötti területen és környezetében jött létre. Itt jellemzően igazgatási, oktatási és egyházi épületek fordulnak elő, melyek előkerttel és előkert nélkül egyaránt előfordulnak szabadonálló beépítési mód szerint. A településrészen található lakó épületek általában oldalhatáron álló módban helyezkednek el előkertes kialakítással, többségükben magastetős tetőkialakítással.

Új épületünk kialakításánál ne erősítsük a településre néhol jellemző anomáliákat, ide nem illő épületek kialakítását. Több hasonló épület a településkép egységességét eredményezi, melyhez alapvető követelmény az épületek homlokzatképzésének, a színezésének, az anyaghasználatának, az illeszkedésének a gondos megválasztása. Továbbá a nyílászárókra és tetőfedésekre, tetőformákra is gondosan ügyeljünk.

A tetőgerinc kialakításánál a meglévő épületekhez, utcaképhez kell igazodnia. Utcával párhuzamos és merőleges gerincű épületek egyaránt megtalálhatóak. Az épületek sűrűn helyezkednek el a keskeny telkeken. A telkeken lévő beépítési százalék átlagostól nem eltérő, a kert hátuljában a zöldség- és gyümölcstermesztéshez, konyhakert kialakításához megfelelő kert található.

Az épületek általában kontytetős kialakításban fordulnak elő, ettől eltérni csak szélesebb telek esetén javasolt. A településközpontban a lakóépületek változó telepítést és épület elhelyezés következtében jöttek létre. A melléképületek elhelyezésénél is körültekintően kell eljárni. A kiegészítő gazdasági épületek kialakításánál ügyeljünk arra, hogy az utcai homlokzatra közvetlenül ne legyen hatása. A főépület folytatásaként jelenjenek meg. Célszerű ezen helyiségek kialakítása a főépülettel összhangban, együtt tervezve megvalósítani.

Az utcai kerítés kialakításánál a környezet szép példáit vegyük figyelembe. Próbáljunk meg hozzájuk igazodni. Illeszkedő kerítés megvalósítására törekedjünk, szerkezetét és színét gondosan válasszuk meg. A teljesen tömör vagy dróthálós kerítés kialakítása nem jó megoldás. A részben áttört kerítést részesítsük előnyben. Az oldalsó és hátsó kerítések kialakításánál az anyag és forma megválasztásánál már a szomszéd féltől való saját intimszféra megvédésére kissé zártabb, rejtettebb kerítés alkalmazható.

A településközpontot településkép szempontjából meghatározó területként javasolt kezelni.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- a hagyományos részletformák (pl. tornác) a modern épületeknél alkalmazhatók

FALUSIAS LAKÓTERÜLET

A településközpontot körbe ölelve alakult ki. Az itt található csekély mennyiségű vendéglátó és élelmiszer üzletek részben a lakóépületek átalakításával kerültek kialakításra. A jövőben, nagyobb mértékben a meglévő lakóépületek felújításával lehet számolni.

Alapvető követelmény, hogy az épületek homlokzatképzésének, színhasználatának, anyaghasználatának kiválasztása során törekedjünk a településen már meglévő hasonló épületek építészeti jegyeinek hasonlítására. Csak akkor jöhet létre egységes utcakép, egyeséges településkép, ha az épületek, melyek szomszédosok egymással hasonlóságot mutatnak. Az épület megtervezése mellett még fontos, hogy azt a telken belül hová és hogyan, milyen beépítési mód szerint helyezzük el. Fordítsunk kellő figyelmet a nyílászárókra és tetőfedésekre, tetőformákra is.

A településrészen utcánként, utcaszakaszonként változó a tetők kialakítása. A legrégebbi épületek során a nyeregtetős (vagy csonka kontyolt nyeregtetős) tetőforma figyelhető meg utcára merőleges kialakításban.

A tetők hajlásszöge általános esetben 30-45° körül mozog, így nem árnyékoljuk le a szomszéd épületét, akár a tetőtér kialakítása is megtörténhet gazdaságos kialakítással, persze a konty vagy sátortetős épületek esetében ez nem releváns. Az épületek általában földszintes kialakításuk, egy-egy többszintes előfordul.

A falusias lakóterületnél alapvetően gazdag a zöldfelület, megfelelő hely kínálkozik a pihenő terület kialakítására. A növények alkalmazása során természetes és hatékony eszközzel tudunk hangulatteremtő díszítést készíteni telkünkre. Árnyékoló szerepük az energiatudatos életmód egyik eszköze.

Jelen település esetében igaz, hogy keresztbe forduló belső épületszárnyat csak kellően széles telek esetén alkalmazzunk. A kertes házak rendelkezzenek külső megfelelő méretű tárolóval, melyek kialakítása a főépülettel összhangban, együtt tervezve valósuljon meg.

A kerítés megválasztásánál is törekedjünk a környezetünkben lévő jó példák alkalmazására. A településre nem jellemző tájidegen anyagok felhasználása kerülendő. A teljesen tömör, átláthatatlan kerítés kerülendő. Az oldalsó és hátsó kerítések kialakításánál az anyag és forma megválasztásánál már a szomszéd féltől való saját intimszféra megvédésére kissé zártabb, rejtettebb kerítés alkalmazható.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- a hagyományos részletformák (pl. tornác) a modern épületeknél alkalmazhatók

GAZDASÁGI TERÜLET

A területek külterületen fekszenek a településtől jól elkülönülten.

A település ipari, gazdasági zónái alapvetően a település peremén, leginkább a lakóterületektől délre és keletre helyezkednek el. A Nyírkarász felé vezető út mentén tgazdasági terület található. Tekintettel arra, hogy az ipari területek többsége településképi szempontból jól látható, esetenként meghatározó helyen található, elengedhetetlen ezek településképi hatásának vizsgálata és megújulásuk, fejlesztésük településképi koordinálása.

A gazdasági területek önálló belső településképi jellemzőkkel rendelkeznek. Elsősorban alacsony hajlású, nagy fesztávú ipari épületek találhatók itt, mely látványát a javított részek törik meg.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

A rendeltetés határozza meg az épület tömegét és tető kialakítását, elhelyezhetőségét az ingatlanon belül. A gazdasági és mezőgazdasági célú épületek közel helyezkedjenek el egymástól. A lakó funkciójú épületet távolabb helyezzük el. A gazdasági tevékenységhez szükséges épületek a lakó funkció mögött legyen kialakítva. Kerítések kialakítása során a tömör falszerű kerítés kiépítése nem javasolt.

Minden esetben törekendi kell a meglévő épületek homlokzati kialakítására, színvilágára, anyaghasználatára és tetőformájának megválasztásáram tetőszerkezetének hajlásszögére. Önálló gazdasági területen az egyszerű ipari formákat célszerű előnyben részesíteni.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

A település közigazgatási területe építési szempontból két részre tagolódik, beépítésre szánt területekre és beépítésre nem szánt területekre. A település közigazgatási területének beépítésre nem szánt területei közé tartoznak a közlekedési-, közmű elhelyezési területek, a zöldterületek (közparkok), erdőterületek (védelmi erdők, gazdasági erdők, egészségügyi, szociális, turisztikai erdők), mezőgazdasági területek, (kertes mezőgazdasági területek, általános mezőgazdasági területek), és a vízgazdálkodással összefüggő területek. A beépítésre nem szánt területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében.

Az e területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében. A külterületnek valamivel több, mint tized részét foglalják el a gyep- legelő területek, mely területek egy része kiemelt jelentőségű tájvédelmi továbbá a különleges természet megőrzési területhez - mint láprétek, mocsárrétek, sárrétek, ligeterdők, kaszálórétek, - tartozik. A külterületi földek egy része, gyümölcsös, ill. szántó művelésű. Az erdőterületek mérete meghatározható.

A KÜLTERÜLET TERÜLETFELHASZNÁLÁSI ELEMEI PETNEHÁZA TELEPÜLÉSEN

Szántók: Az éghajlat a nem túl víz- és hőigényes kultúráknak kedvez, elterjedt szántóföldi növény a búza, a kukorica, napraforgó, tritikálé, zab és lucerna. Ma a külterület döntő részét, foglalják el a szántók, melyek részben közúton, részben dűlőutakon jól megközelíthetők. A szántóterületek a határban összefüggő felületként jelennek meg, a táblák határain futó csatornák és utak menti fasorok csak helyenként tagolják a tájat.

Rétek, legelők: A gyepes területek erősen megfogyatkoztak az utóbbi száz évben. A nyílt társulások közül a homokpusztarétek jellemzőek. A mélyedésekben gyakoriak a vízállásos, nedves rétek, mocsárrétek. A rétek és a legelőként hasznosított gyepterületek együttvéve a külterületnek kb. 1 %-át teszik ki.

Erdők: Erdőtársulásait jelentős mértékben (akác, nemes nyár, enyves éger, magas kőris) ültetvények jellemzik. Az erdők a település 14 %-át borítják. Védett természeti terület a Daru-rét.

Gyümölcsösök: A gyümölcsösök területe az utóbbi években az alacsony felvásárlási árak miatt csökkent. A gyümölcsösök nagy része a külterületen található, körülbelül a külterület 1 %-a. A zártkerti területeken korábban elsősorban a szőlőtermesztés volt jellemző, amit ma részben gyümölcsösként, részben szántóként hasznosított parcellák tarkítanak, de jelentős a parlagon hagyott területek aránya.

A külterületet érinti a **Daru-rét különleges természetmegőrzési terület**. A jelölő élőhelyek megőrzésével egyidejűleg a célkitűzés része a Natura 2000 területen található jelölő fajok: a réti angyalgyökér (Angelica palustris), a hosszúfogú törpecsiga (Vertigo angustior), a nagy tűzlepke (Lycaena dispar) állományainak természetes élőhelyeiken való megőrzése, lehetőség szerint összehangolva a jelenleg nem jelölő státusú, de arra javasoltó fajok – hasas törpecsiga (Vertigo moulinsiana), vidra (Lutra lutra) állományainak megőrzésével.

Néhány Petneházán megtalálható védett élőlény:

Nagy tűzlepke

Vidra

Réti angyalgyökér

5

AJÁNLÁSOK:

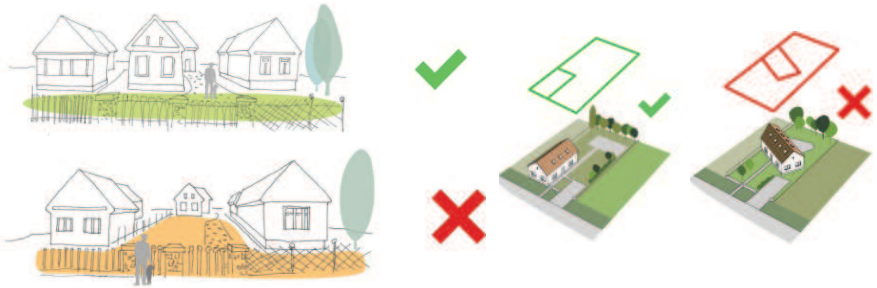
a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház, nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építészek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértenek azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló. Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant. A szépség sokféle lehet. Borainkról sem mondhatjuk, hogy a vörösbor jó, a fehér nem. Tudva, hogy bizonyos alkalmakhoz, ételekhez jobban illik a vörös, mondhatjuk, hogy mi a rozét szeretjük. Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket. Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat, ne járjunk úgy, mint a borász, aki gyakorlatlanul túlkénezi borát.

TELEPÜLÉSKÖZPONT:

TELEPÍTÉS

A településrészen oldalhatáron álló, merőleges elhelyezkedésűek a családi házak az utcafronthoz viszonyítva. A kötelezően előírt és kialakult előkerti előírásoktól eltérni nem javasolt. A főépület mögött kialakítható a növényzettel határolt védett kert. A lakóházak tervezésénél az előkert mértékétől eltéri nem engedélyezett. Ne kerüljön hosszabb telek esetén az előkert megnövelésével lakóépület. Szabadon álló beépítési mód szerint csak közintézmények kerüljenek.

Javasolt az utcafronttól egyenlő távolságra lévő épületek egységes nyugodt ritmusú képeinek alkalmazása.

TEREPALAKÍTÁS

Petneháza településközpont terepviszonyai alapvetően sík kialakításúak, a terepadottságok nem indokolják a terepalakítást, de ajánlott a terepre való illesztéskor megfelelően telepített, terepre ültetett épület alkalmazása.

MAGASSÁG

Az épületek magassága csaknem azonos.
A meglévő lakóházak figyelembevételével kell az új családi házakat elhelyezni, tehát hasonló magassággal kell kialakítani, mint a környezetében lévő többi ingatlant, tehát ne térjünk el a kialakult állapottól.

Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Petneházán az épületek tetőhajlásszöge csaknem közel azonos.

A meglévő lakóépületek közé telepíteni kívánt családi házaknak hasonló hajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetében lévőké. Az utcaképébe a túl alacsony vagy a túl magas hajlásszöggel rendelkező épületek nem illenek bele, a lapostető engedélyezése kizárt.

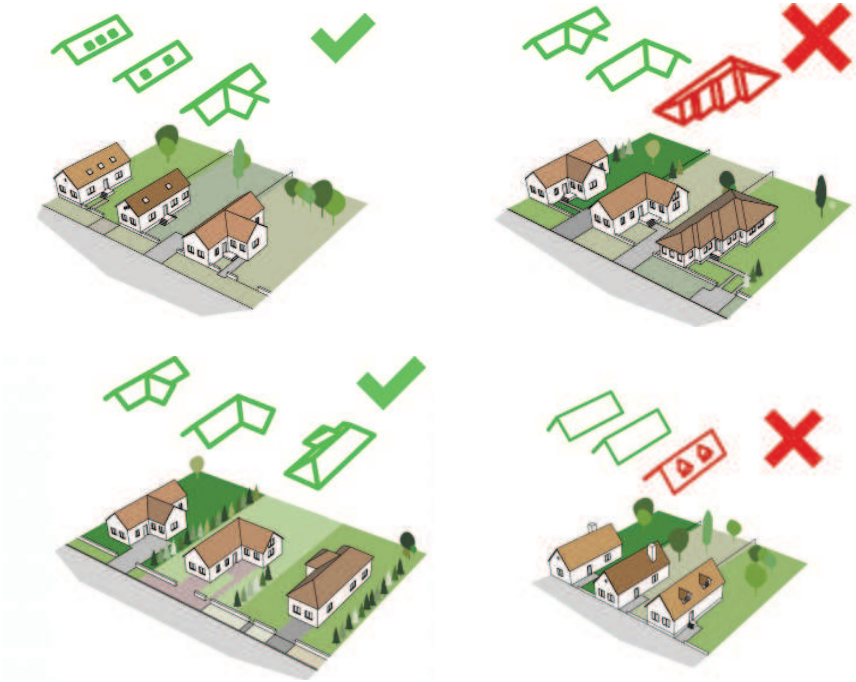
Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

TETŐFORMA

Az épületek tetőformája egyszerű. Új házak építésénél figyelembe kell venni a szomszéd lakóépületek tetőformáját.

Ha kialakult nyeregtetős vagy csonka kontyolt nyeregtetős házakból álló utcaképbe új lakóház épül, akkor oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős vagy csonka kontyolt nyeregtetős tetőformájú családi ház.

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

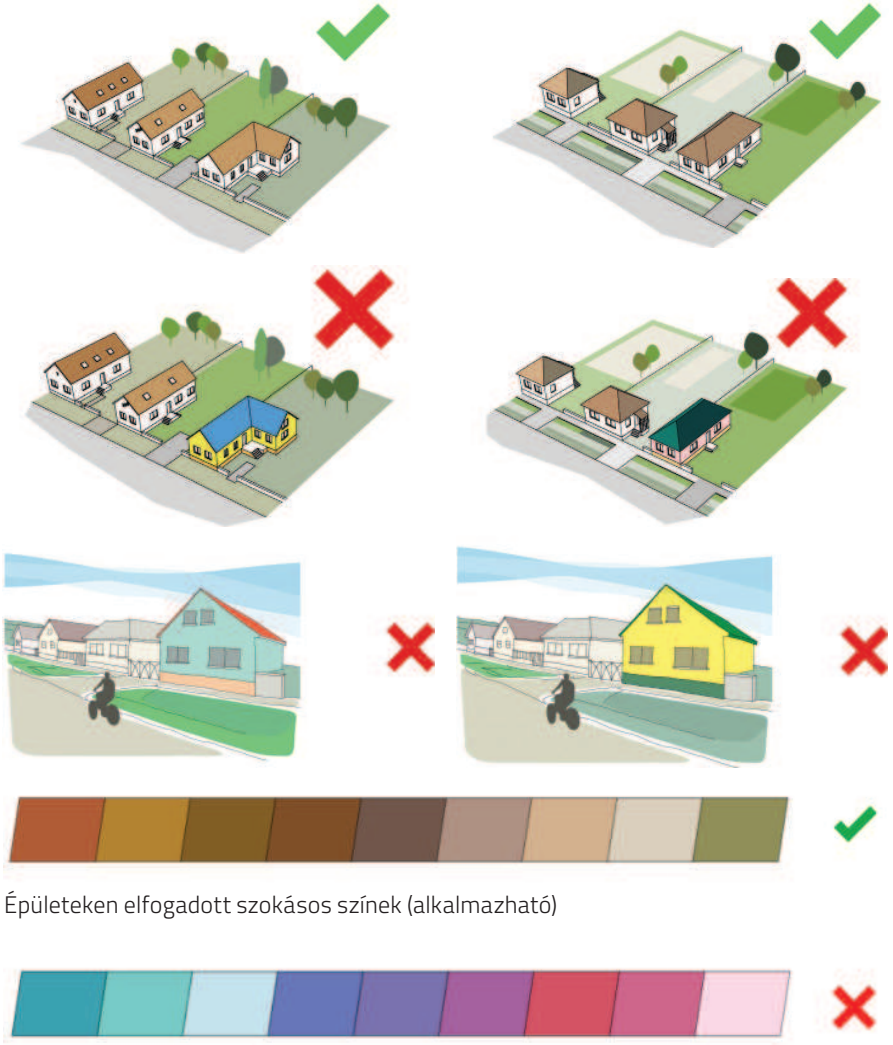
SZÍN

Visszafogott illeszkedés, hasonló színhasználat, nem túl változatos, hagyományos színekkel készült épületek jellemzik. (pl. vörös cserépfedés, szürke palafedés, olykor lemezfedés, világos színű homlokzatok, fa kerítések)

Az új házak építésénél a meglévő épületek színvilágához illeszkedő anyaghasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok nem elfogadhatók.

A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszuk.

Épületeken elfogadott szokásos színek (alkalmazható)

Épületeken idegen színek (ne alkalmazzuk)

TORNÁCOK

A népi építészet egyik könnyen felismerhető jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác, melyből Petneházán sok példa látható. Ezek a terek készülhetnek az épület anyagából vagy fából. A tornác formájára, kialakítására számtalan példa kínálkozik, településünkön főleg oldaltornác épült, de szép példák vannak homloktornácra is. Az arányos tornácos épületek erősítik a község identitását és arculatát. E hagyományt az új családi ház és a középületek kialakításánál, újszerű átgondolással tovább vihetjük.

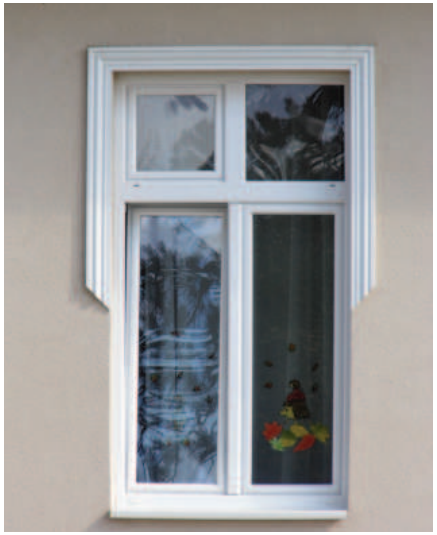

AJTÓK, ABLAKOK

Jelentős megjelenési és hangulati befolyást jelent egy-egy nyílászáró kialakítása. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, hogy ezt milyen módon tesszük meg. A hagyományos nyiláskialakítás a jellemző: jellegzetes két szárnyú, két vagy három osztatú ablakok, általában utcafornton szimmetrikus kialakítással. Új ház építésénél célszerű a környék családi házait körbejárni, és azokból ihletet meríteni saját otthonunkhoz, ezzel is gazdagítva az utcaképet.

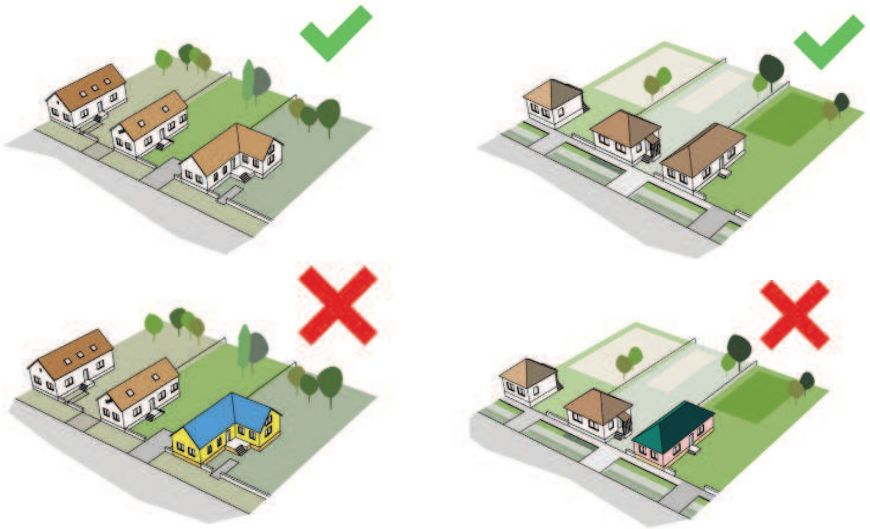

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Petneháza épületeinek burkolásai, vakolatainak színezése egyre inkább kedvelt a tulajdonosok körében. Használat során ügyelni kell a végső összkép harmóniájára mind a lakóépület, és mind a környezet vonatkozásában. A túldíszített illetve túlszínezett épület hamar elveszíti érdekességét, ezután a tiszta, nyugodt településre zavaróan fog hatni. Egy jól megválasztott burkolat nem csak esztétikus, de az épületet is óvja a külső hatásoktól.

Javasolt utcafronti kialakítás a kis szélességű oromfalas homlokzat. A meglévő régi, hagyományt őrző épületeknél fontos, hogy azok homlokzati elemeinek felújítása során az eredeti állapotra törekedjünk.

Funkcionális tekintetett is figyelembe véve illeszkedjen a környezetébe az épület kialakítása, anyaghasználata, építészeti megoldásai, a homlokzat tagolása és a színvilága.

RÉSZLETEK

Házunk és kertünk találkozási pontjai folyton változó, gazdagodó élményt nyújtanak. Évről évre, évszakról évszakra más képet mutatnak. A növények az épületen egyrészt hangulatteremtő díszítőelemek, másrészt hatékony, természetes eszközei az energiatudatos életmódnak - árnyékolnak!

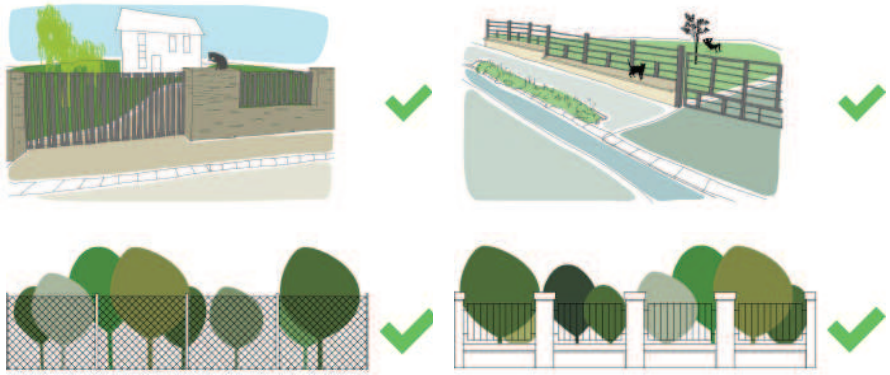

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

Házaink kiegészítő elemei a kerítések, lámpák, postaládák, korlátok, melyek alakítják a a végső képet, hangulatot. Ha kellően odafigyelünk, kellően igényesen választunk ki és valósítunk meg, akkor jön létre a megfelelő összkép a lakóépületünkkel. Ezek a részek sűrűbben cserélt elemek, akár már egy új festék, új színhasználat során tudunk változtatni rajta.

A kerítés kapcsolatot teremt a közterülettel, ugyanakkor elválasztja azt az ingatlantól. Térfalat képez, mely általában áttört, de kivételes esetben, amikor a magánterületünket szeretnénk óvni, akkor a tömör is megengedett. A településen vannak olyan formák és anyaghasználatok, melyek rendszeresen visszatérnek. A településközpontban a tégla pillérek között ritkított fa deszkázatos, fémhálós kerítéseket találunk, egy a kert és az épület homlokzat is jól látszik.

A kertkapu és a gépkocsi kapu kialakításakor a kerítéshez és az épülethez illeszkedjünk. A kapu hangsúlyos legyen, de ne hivalkodó.

Vegyük figyelembe a kerítés megválasztásakor az épület színezését és anyaghasználatát. A kapu hangsúlyosabb lehet, de ne hivalkodó. Az áttört kerítés a kertet és a házat is hagyja látni. A tömör kerítés kerülendő.

KERTEK

A tájba illesztés során a hagyományos településkép megőrzése az elsődleges cél. Vegyük figyelembe a homlokzat kialakítását, a nyílászárók helyét, amikor az előkertbe cserjét vagy fát ültetünk. Takarjuk a kerti építményünket a növényekkel, hogy az épületünk jobban érvényesüljön. A meglévő fásszárú növényzetre a bővítések és felújítások során fokozottan ügyeljünk. Próbáljuk meg befolyásolni a növényzettel a ház méreteinek érzetét. Alacsony növényekkel a ház méretének növelését éreztetjük, a magas növényzettel csökkenthetjük.

A kert különböző részeit magasabb növényfajokkal válasszuk el. Az előkertbe alacsony, legfeljebb 1,20 m magas lágyszárú növények, cserjék alkalmazása javasolt. Sövény kialakításnál az 1,50 m magasságot ne érje el, lehetőleg télennyáron levelekkel borító fajokat alkalmazzunk. Az előkertben a színvilág és a forma szempontok figyelembevétele nélkül szinte bármilyen növény alkalmazható, kezdve a színes virágú évelőkön át az egynyári virágokon keresztül minden. Ügyeljünk az egyidőben virágzó fajok színharmóniájára. A fák alkalmazása során a laza ágállásúakat javasoljuk közepes növésű fajokkal. A sötét és tömör lombhullatókat csak mértékkel telepítsünk.

Egy-egy növény kiválasztása nagymértékben befolyásolja a település, településrészek karakterét. Lehetőség szerint a helyi természeti adottságokhoz és hagyományokhoz, meglévő növényzethez illeszkedő fajokat válaszunk. Figyeljünk oda, hogy a telepített növényeink jól érzik-e magukat a környezetükben.

A település központi belterületének virágzó növényei: a bokorrózsa (Rosa sp.), orgona (Syringa sp.). Mértékkel ültessünk tuját és egyéb tűlevelű örökzöldeket.

A kert és az épület harmóniája fontos. Ne takarja el a növényzet túlzottan az épületet. A kerti bútorok, építmények az épülettel azonos anyaghasználat és színezés mellett valósuljon meg.

UTCÁK

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker. Látványos előrelépést jelent a közterületek karbantartása, megfelelő fenntartása, nem használt közterületi elemek elbontása, sérült elemek helyreállítása. Az eltérő felületek szétválasztása jelentős javulást eredményezhet. Az átalakuló településszélekre különösen nagy figyelmet kell fordítani. A nyomvonalas elemek felfűzik a települést alkotó darabkáit, ezért fontos az egységes kialakítás elérése. A községen áthaladók leginkább ezeken a vonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott képüket. Kiemelkedő figyelmet kell biztosítani az infrastruktúra elemeinek kiépítésére, a nyomvonalvezetés megválasztására, a felszín feletti és az alatti elemek tájba illesztésére.

A településközpontban kellemesen hangulatos utcaképek alakultak ki, fontos annak esztétikus harmónikus kialakítása, megtartása, hiszen az utcakeresztmetszet a telkek és az utcák viszonyát mutatja be, ezért fontos törekedni az egységes kialakításra. A parkolóhelyek kialakításának közelében ne alkalmazzunk gyepet, kerüljük a ráparkolást.

Fasor telepítésekor ügyelni kell arra, hogy megfelelő távolságra helyezzük el őket. Fontos ismerni a végleges méretük elérésének adatait. A fajok kiválasztásánál ügyeljünk arra, hogy azok ne nőjenek bele a felsővetékekbe, ne akadályozzák a biztonságos közlekedést. A jó fa kiválasztásánál később elkerülhető a megcsonkolt fák látványa. Fontos, hogy a felszín alatti vezetékek (víz, gáz, csatorna, elektromos áram, telefon és internet kábel) tervezésekor kialakításánál is gondoljunk a fák gyökereinek helyigényére. Az utcákon eperfát, vadkörtét vagy gömbjuhart válasszunk. Különösen szabályos lesz a kép akkor, ha a fajon belül is annak egy fajtájával történik a fasor telepítés. A tömött, egyöntetű koronák sora (pl. vadgesztenye) igen ünnepélyes, tekintélyt parancsoló. Utcafásítás vagy fasor megújítás céljából a természeteshez közel álló, kúpos vagy tojásded formák a legkedvezőbbek a fajtákból.

Ne alkalmazzunk inváziós fajokat (amerikai kőris, nyugati ostorfa stb).

A járófelületek, burkolatok kialakítása során a tartósságra, a javíthatóságra és a vízáteresztésre, valamint az akadálymentesítésre egyaránt gondoljunk. Semleges színek kiválasztása javasolt a burkolat színének kiválasztása során. A járófelületeket gondos tervezés során kerüljenek kialakításra, hiszen azoknak illszkedniük kell a zöldfelületek szegélyeihez és a kerítések lábazataihoz.

Az utcakertek teremtenek kapcsolatot a magántelkek és a közterületek között, melyeket a településen élők maguk alakítják, gondozzák saját területüket. Egyéni megoldások során ügyeljünk arra, hogy azok illeszkedjenek, egységet alkossanak a már meglévő előkertekkel és szomszédok utcakertjével. Kerüljük a szemmagasságban takaró növények alkalmazását, legfőképpen a kereszteződésekben, utóbbinál a gépkocsiban ülők szabadkilátását ne akadályozzuk növényekkel. Telepítsünk max. 50-80 cm magasságokig növő cserjéket.

Javasolt több növény alkalmazása a közterületen, majd azok folyamatos gondozása.

UTCÁK

A településnek, településrésznek azon találkozási pontjai ahol a természethez kapcsoldóva, szabadban élhetjük meg a helyi közösséghez való hovatartozásunkat, a közösségi szabadterek. Megjelenésük fokozotta fontos, mivel ezeken a helyeken hosszabban tartózkodunk, ezért ezek a teresedések tervezését szakemberek végzik. A nem megfelelően kialakított tér használata a környezet gyors romlásához vezet. Egy-egy tér kialakításánál fontos felmérni a használók várható szokásait, számukat, a használni kívánt időszakot és jellegét. A tevékenységekhez és a közlekedéshez megfelelő számú és minőségű tereket szükséges biztosítani. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal.

A településközpont pár köztérrel rendelkezik. Az iskola mellett látható egy nagyobb játszótér, mely korszerű eszközökkel felszerelt. Az iskola és az Irinyi-kastély között emlékművel ellátott kis park található.

Megfelelő mennyiségű teret szükséges biztosítani. A növények megválasztása során vegyük figyelembe térigényüket. A nyári hőség hatásainak enyhítéséről is gondoskodjunk. A növények árnyékot adnak, jó hő visszaverő helyek, esőbeállók, szökőkutak biztosítanak megfelelő minőségű és tereket.

FALUSIAS LAKÓTERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

TELEPÍTÉS

A falusias lakóterületeken a keskeny, kicsi telkeken a házak oldalhatáron állnak, így megmarad egy nagy összefüggő udvar vagy kert a ház mellett, mely lehetőséget nyújt arra, hogy gépjárművel hátra lehessen jutni a ház mellett.

Az ide épülő lakóépület álljon oldalhatáron vagy attól legfeljebb 1 méterre az oldalsó telekhatárral párhuzamosan. Kerülendő a négyzetes alaprajzú épület kialakítása vagy az oldalsó telekhatárral nem párhuzamosan elhelyezett alaprajz.

Az épület utcai homlokzata ne legyen túl széles kialakítású, de amennyiben szélesebb kialakítású épületet szeretnénk, abban az esetben az utcai homlokzattól hátrébb célszerű húzott keresztirányú épületrész kialakítása. Ez meglévő épületek bővítésénél is alkalmazható. Vigyázzunk, hogy a keresztirányú bővítés ne legyen nagyobb a fő tömegnél.

Oldalhatáron álló épület esetén ne alkalmazzunk oromfalat, mivel azzal alapterületet nem nyerünk, ablakot nem lehet rá elhelyezni, és az épület formáját is széttagolttá teszi fölöslegesen.

Javasolt az utcára merőlegesen kialakított tetőformájú épületek kialakítása, valamint az előírt előkertek betartása és az oldalhatáron álló beépítési mód.

MAGASSÁG

Az új épületnek finom illeszkedéssel kell beállnia a meglévő épületekhez. A legtöbb épület földszintes kialakítású, van néhány kivétel melyeknek tetőtere is beépített. Meglévő épület bővítésénél valamint új épületek kialakításánál az utcavonalon álló épületrészeknek igazodni kell a hagyományos ereszmagassághoz. (3-4 méter) és gerincmagassághoz (6-8 méter). Amennyiben tetőtér beépítésre kerül sor vagy kerül betervezésre, ebben az esetben az eresz- és gerincmagasság (0,5-1 méterrel magasabb) elfogadható.

Nem elfogadható a meglévő épületek tetőtér beépítése, ha az a földszint fölé térdfal építésével vagy új tető kialakításával, utcafronti homlokzat megemelésével jár.

Cél az azonos magassággal rendelkező épületekkel kialakított utcakép. Tehát az újonnan készülő épületek ne legyenek se túl alacsonyak, se túl magasak a környezetüben lévő épületeknél.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A tető hajlásszöge a hagyományos 30° és 45° fok közzé essen. Sem a több, sem a kevesebb nem kívánatos. A fő tömeghez nem kapcsolódó épületszárnyak, mint például egy hátsó kert felé néző terasz esetén megengedett a 35°-nál alacsonyabb hajlásszögű tető is. A manzárdtető vagy a hozzá hasonló tört lejtésszögű tetők idegenek ebben a környezetben. Tornyok építése a tetőre vonatkozó tetőhajlásszög követelménye, valamint az egyszerű tetőidom miatt nem elfogadható.

A szomszédos épületekhez hasonló tetőhajlásszöget válasszunk, se túl meredek, se túl alacsony hajlásszögű nem kívánatos.

TETŐFORMA

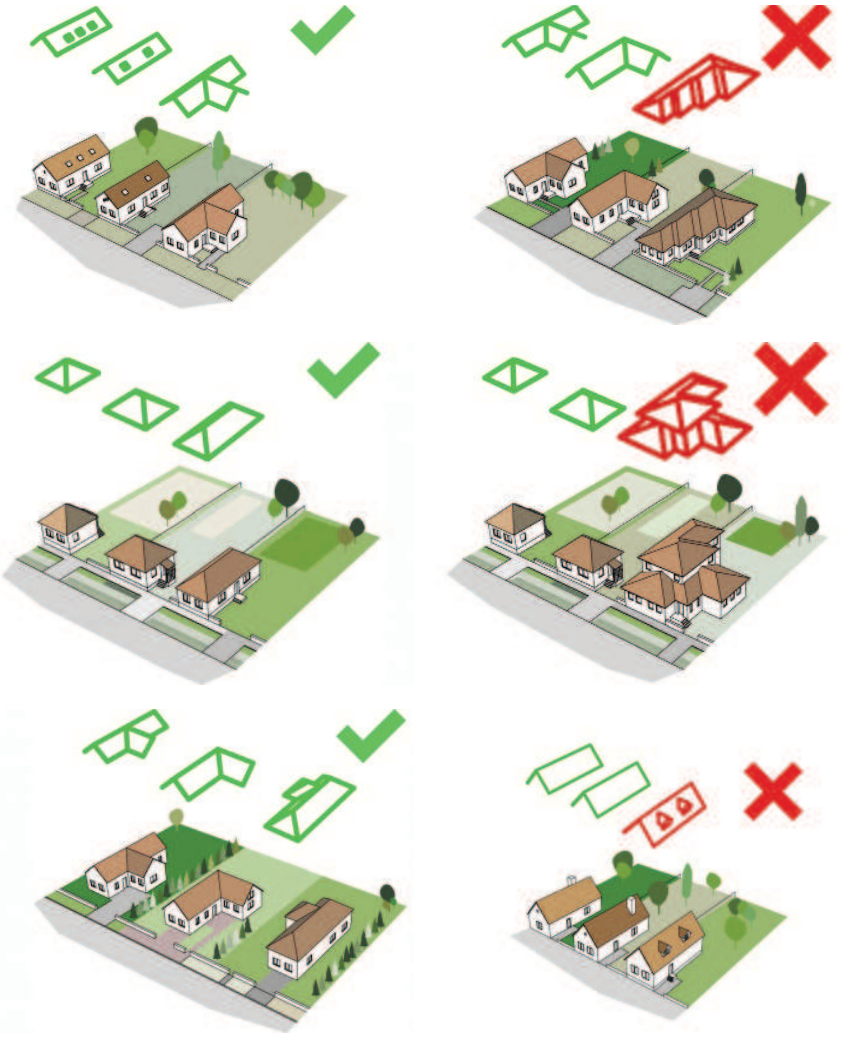
A tetőforma ne legyen túlságosan tördelt, benne ne legyenek ugrások. A legegyszerűbb a nyeregtető alkalmazása, akár csonka konty kialakítással is. A nyeregtető (vagy csonka kontyolt nyeregtető) T vagy L alakú bővítése során is megfelelő. Kerülendők azok a ragasztott épületrészek, melyeket külön szerkezetű tető fed.

Általában hagyományos oromfalas (csonkakonttyal vagy anélkül) homlokzatú házak sorakoznak az utcákban.

A háztetőkön nem találhatóak kiugró tetőrészek, kiemelt felületek, kutyaólas ablakok, tornyok, melynek megtartása a nyeregtető egységes síkjának megőrzésével lehetséges. Az oromfalas tömegalakítás a tetőtérben lévő bevilágító ablakok elhelyezését teszi lehetővé. A tetősík ablakok ugyanezt a szerepet betöltik. Ezek jó megoldások.

Nem javasolt a tetősíkjának megbontását eredményező tetőablakok kialakítása. A kutyaólas ablakok vagy kiemelések alkalmazása elfogadhatatlan. A tornyocskák, díszítő tetőidomok használata szintén nem elfogadható.

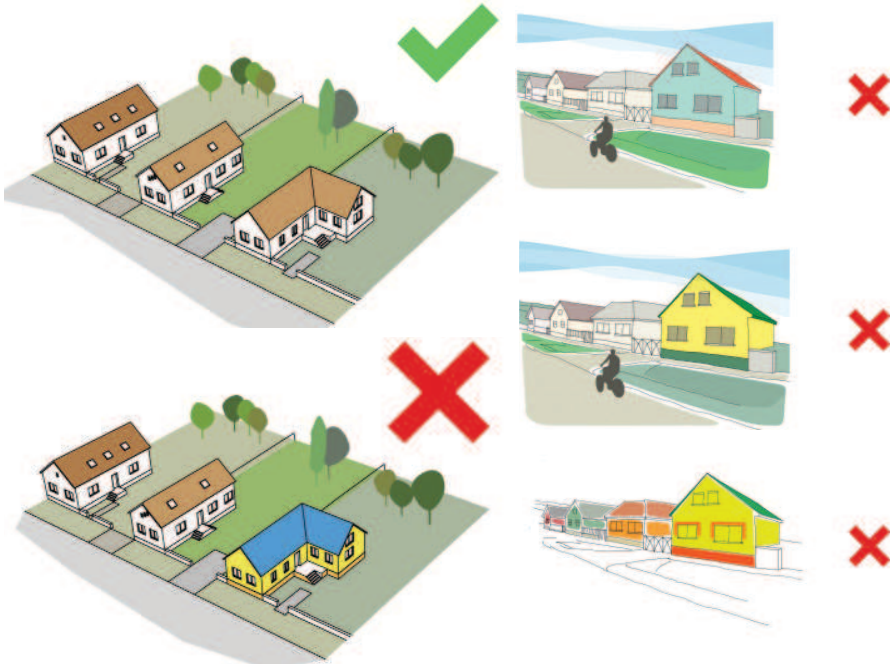

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

SZÍN

Visszafogott illeszkedés, hasonló színhasználat, nem túl változatos, hagyományos színekkel készült épületek jellemzik. (pl. vörös cserépfedés, szürke palafedés, olykor lemezfedés, világos színű homlokzatok, fa kerítések)

Az új házak építésénél a meglévő épületek színvilágához illeszkedő anyaghasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok nem elfogadhatók.

A kirivó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszuk.

TORNÁCOK

A tornác a lakóházak homlokzata mellé épített, oszlopokkal, pillérekkel, boltívekkel alátámasztott fedéllel ellátott térsége, amely emberi tartózkodásra, munkavégzésre vagy raktározási helyül szolgál.

A falusias lakóterületen tornácok készültek az épület anyagából vagy fából. E hagyományt az új családi ház kialakításánál, újszerű átgondolással tovább vihetjük új otthonunkba.

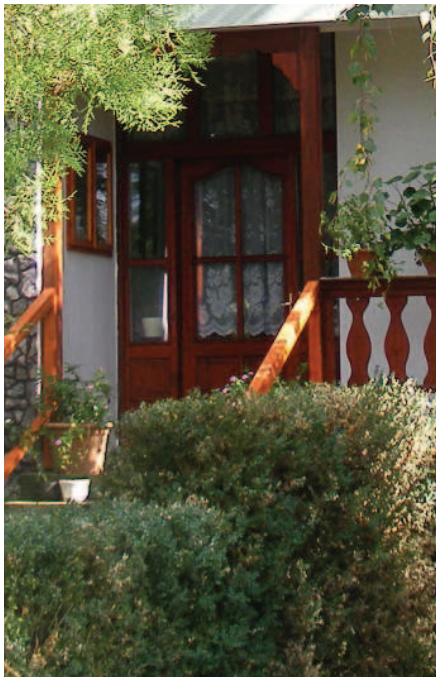

AJTÓK, ABLAKOK

Jelentős megjelenési és hangulati befolyást jelent egy-egy nyílászáró kialakítása. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, hogy ezt milyen módon tesszük meg. A hagyományos nyiláskialakítás a jellemző: jellegzetes két szárnyú, két vagy három osztatú ablakok, általában utcafronton szimmetrikus kialakítással fa anyagból készülve. Árnyékolásként célszerű a zsalugáter vagy a redőny alkalmazása, melyek közül több példát is láthatóan a községben.

Új lakóépület építésénél célszerű a település családi házait körbejárni, és azokból ötleteket meríteni saját otthonunkhoz, ezzel is gazdagítva a népi lakóházakkal tarkított településünket.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Javasolt utcafronti kialakítás a kis szélességű oromfalas homlokzat. Az oromfal nem emelkedik a tető felé, a tető nyúlik ki fölötte és védi a falat. Az orom csonkakontyolása elfogadható. Amennyiben több oromfal is található vagy készül egy épületnél, akkor azok egységesen legyenek kialakítva. Az utcafronti homlokzat tagolását a lábazat, a födém szintjét jelölő párkány, az ablakok vagy az ormot keretező vakolatkeretek adják. A hagyományos utcai oromfalas homlokzatokon még megjelenik a tornác végénél az íves záródású bejárat nyílása, vagy egy szobaablakokkal azonos kialakítású ablak.

A meglévő régi, hagyományt őrző épületeknél fontos, hogy azok homlokzati elemeinek felújítása során az eredeti állapotra törekedjünk.

Az épületek vakoltak. A vakolt homlokzati felületeken olykor előfordul csekély tagolás, melyek a homlokzat anyagából készültek. Felújítás vagy új építés esetén a vakolt felületeknek kell a meghatározónak lenniük. A vakolt homlokzatú épületeknél a színek világosak és telítettlenek legyenek. Javasolt a sárgás, barnás, vöröses, szürkés színek tört fehérbe hajlása. Enyhe színbeli eltéréseket alkalmazhatunk a síkbeli kiemelkedések során. Síkban tartott vakolt felületen nem elfogadható az eltérő színekkel való osztás. A vakolat felülete sima legyen, mely kis szemcsenagyságú anyagból készüljön. A durva és erős vakolattextúrák alkalmazása nem ajánlott. Egyéb anyagok alkalmazása a homlokzaton a homlokzat vagy a tömeg tagolásaként jelenjenek meg. A lábazat legtöbbször terméskőből készült, de jó megoldás a zsalukőből vagy talpgerendából készült lábazatok alkalmazása, melyeket vakolni szükséges. A lábazat mindenképpen vakolt vagy hasított kő burkolatú legyen, melynek a tégla bármely természetes színe megfelelő leszámítva a fehér mészhomok téglát.

A tetők kerámia cserepekkel fedettek. Meglévő épület bővítése és új épület esetében is kerámia tetőcserép fedést alkalmazzunk, melynek színe a kerámia természetes színe legyen. Élnék színű színezett cserepek nem alkalmazhatóak. A cserép textúrája is fontos a tetőszövet szempontjából. Fémlemezfedések kizárólag kiegészítő épületrészeken alkalmazható természetes szürke színben. A táblás fémlemez fedés alkalmazása nem elfogadható.

A fa szerkezetek szép részletei lehetnek az épületnek, homlokzatnak. A tetőszerkezetek látszó szerkezeti általában festett barna vagy zöld színűek. A rikító színezésű kék, sárga, piros nem elfogadható.

Az épülettömeg tagolásával az alárendelt és a fő épülettömeget kiegészítő épületszerkezetek eltérő homlokzati burkolatot kaphatnak. pl.: kő vagy fa burkolatot.

A beton, üveg (a nyílászárókon kívül) és fém szerkezetek kerülendők az utcai homlokzaton, a hátsó homlokzatokon is csak kiegészítő termékként jelenjenek meg, kis mennyiségben alkalmazzuk őket.

RÉSZLETEK

Házunk és kertünk találkozási pontjai folyton változó, gazdagodó élményt nyújtanak. Évről évre, évszakról évszakra más képet mutatnak. A növények az épületen egyrészt hangulatteremtő díszítőelemek, másrészt hatékony, természetes eszközei az energiatudatos életmódnak - árnyékolnak!

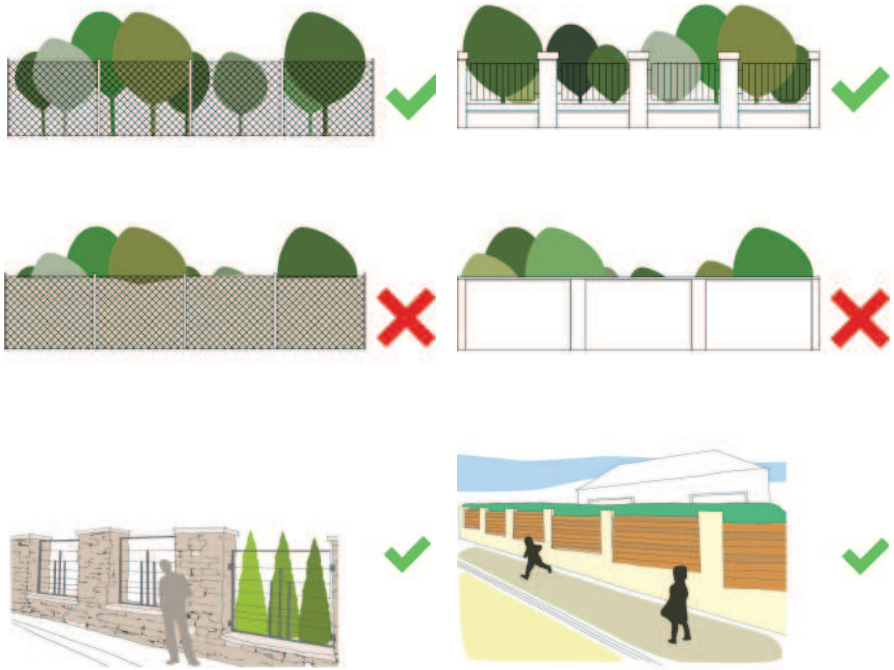
Az épület harmonikus kialakítását az egyes részei is befolyásolják. A homlokzaton lévő díszek, ornamentikák, hírdetőfelületek, egyéb műtárgyak illeszkedjenek a környezetébe.

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

Házaink kiegészítő elemei a kerítések, lámpák, postaládák, korlátok, melyek alakítják a végső képet, hangulatot. Ha kellően odafigyelünk, kellően igényesen választunk ki és valósítunk meg, akkor jön létre a megfelelő összkép a lakóépületünkkel. Ezek a részek sűrűbben cserélt elemek, akár egy új festék, új színhasználat során már tudunk változtatni rajta.

Vegyük figyelembe a kerítés megválasztásakor az épület színezését és anyaghasználatát. A kapu hangsúlyosabb lehet, de ne hivalkodó. Az áttört kerítés a kertet és a házat is hagyja látni. A tömör kerítés kerülendő.

KERTEK

A tájba illesztés során a hagyományos településkép megőrzése az elsődleges cél. Vegyük figyelembe a ház homlokzat kialakítását, a nyílászárók helyét, amikor az előkertbe cserjét vagy fát ültetünk. Takarjuk a kerti építményünket a növényekkel, hogy az épületünk jobban érvényesüljön. A meglévő fásszárú növényzetre a bővítések és felújítások során fokozottan ügyeljünk. Próbáljuk meg befolyásolni a növényzettel a ház méreteinek érzetét. Alacsony növényekkel a növelését éreztetjük, a magas növényzettel csökkenthetjük.

A természettel való közvetlen kapcsolatot a kertünk teremti meg. Változása gyors, hiszen évszakról-évszakra változik, megújul. A változatosan kialakított növényvilág alkalmazásával az élőlények számára új élettereket biztosítunk. Petneházára a rendszeresen gondozott kertek, porták a jellemzőek. A hátsó kert nem csak a kikapcsolódást, pihenést szolgálja, hanem gyümölcsöket, zöldségeket is termeszthetünk bennük.

A kert az épített környezet része. Ha harmonikusan van kialakítva, egységet alkot, szépségével kapcsolódik a lakóépülettel, akkor élhetővé tesszük saját környezetünket, ezzel közvetlen életterünk a szabadtérre kiterjesztett közege illeszkedő lesz nemcsak a településkép szépségének növelésére, de saját komfortérzetünknek is jót tesz. Elsődleges szempont, hogy a kertünk kialakítása az épület stílusához amennyire csak lehetséges illeszkedjen, alkalmazzunk kertépítészeti megoldásokat.

A kert nem csak védelmi szerepet tölt be, hanem díszítő szándéka is legalább olyannyira fontos. Gondozott, szép kertünkben nem csak magunk gyönyörködhetünk, hanem az éppen arra tévedők számára is jó benyomást kelthetünk, továbbá a település arculatához pozitívan járulunk hozzá. A növények telepítésekor érdemes olyan fajokat kiválasztani, amelyek nem csak virágjukkal, hanem a levelükkel is díszítenek, így csaknem minden évszakban színesítik udvarunkat.

Célszerű a kertben lévő melléképületek anyaghasználatánál a főépületen felhasznált anyagok alkalmazása. A nyílászáró szerkezetek színezésével a pergolák, növényrácsok, gépkocsibeállók, favázas szerkezetek, kutak harmonizáljanak. Amennyiben fémvázas szerkezetű épületünk van, javasolt a növénnyel való körbefuttatása. A hulladéktároló helyét az épülethomlokzat vonalában alakítsuk, melyet növényekkel takarjunk. Kertünkben helyezzünk el kerti padot, ahonnan saját házunkban, környezetünkben gyönyörködhetünk. A helyi hagyományokhoz illeszkedve az előkertben a kiskertet keretező, alacsony fa léckerítés alkalmazása javasolt, mely illeszkedjen az utcai kerítéshez és családi házunkhoz.

Lehetőség szerint könnyen felújítható, vízáteresztő burkolatot alkalmazzunk. A kevésbé használt részeken téglából is kialakíthatjuk a járófelületet. A szegélyek a járólapunkkal harmonizálva készítsük el.

A kert különböző részeit magasabb növényfajokkal válasszuk el. Az előkertbe alacsony, legfeljebb 1,20 m magas lágyszárú növények, cserjék alkalmazása javasolt. Sövény kialakításnál az 1,50 m magasságot ne érje el, lehetőleg télen-nyáron levelekkel borító fajokat alkalmazzunk. Az előkertben a színvilág és a forma szempontok figyelembevétele nélkül szinte bármilyen növény alkalmazható, kezdve a színes virágú évelőkön át az egynyári virágokon keresztül minden. Ügyeljünk az egyidőben virágzó fajok színharmóniájára. A fák alkalmazása során a laza ágállásúakat javasoljuk közepes növésű fajokkal. A sötét és tömör lombhullatókat csak mértékkel telepítsünk.

Egy-egy növény kiválasztása nagymértékben befolyásolja a település karakterét. Lehetőség szerint a helyi természeti adottságokhoz és hagyományokhoz, meglévő növényzethez illeszkedő fajokat válasszunk. Figyeljünk oda, hogy a telepített növényeink jól érzik-e magukat a környezetükben.

A lakott terület jellegzetes virágzó növényei: a bokorrózsa (Rosa sp.), orgona (Syringa sp.). A kertekben a szőlő mellett elsősorban gyümölcsfák ültetendők (elsősorban dió, szilva, alma, körte). Mértékkel ültessünk tuját és egyéb tűlevelű örökzöldeket, egyébként sem jellemző településünkön.

UTCÁK

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker. Látványos előrelépést jelent a közterületek karbantartása, megfelelő fenntartása, nem használt közterületi elemek elbontása, sérült elemek helyreállítása. A nyomvonalas elemek felfűzik a települést alkotó darabkáit, ezért fontos az egységes kialakítás elérése. A községen áthaladók leginkább ezeken a vonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott véleményüket. Kiemelkedő figyelmet kell biztosítani az infrastruktúra elemeinek kiépítésére, a nyomvonalvezetés megválasztására, a felszín feletti és az alatti elemek tájba illesztésére.

Fasor telepítésekor ügyelni kell arra, hogy megfelelő távolságra helyezzük el őket. Fontos ismerni a végleges méretük elérésének adatait. A fajok kiválasztásánál ügyeljünk arra, hogy azok ne nőjenek bele a felsővezetékekbe, ne akadályozzák a biztonságos közlekedést.

A jó fa kiválasztásánál később elkerülhető a megcsonkolt fák látványa. Fontos, hogy a felszín alatti vezetékek (víz, gáz, csatorna, elektromos áram, telefon és internet kábel) tervezésekor kialakításánál is gondoljunk a fák gyökereinek helyigényére. Különösen szabályos lesz a kép akkor, ha a fajon belül is annak egy fajtájával történik a fasor telepítés.

A tömött, egyöntetű koronák sora (pl. vadgesztenye) igen ünnepélyes, tekintélyt parancsoló. Utcafásítás céljából a természeteshez közel álló, kúpos vagy tojás formák a legkedvezőbbek a fajtákból.

Ne alkalmazzunk inváziós fajokat (amerikai kőris, nyugati ostorfa stb.).

A járófelületek, burkolatok kialakítása során a tartósságra, a javíthatóságra és a vízáteresztésre, valamint az akadálymentesítésre egyaránt gondoljunk. Semleges színek javasoltak a burkolat kiválasztása során. A járófelületeket gondos tervezés során kerüljenek kialakításra, hiszen azoknak illeszkedniük kell a zöldfelületek szegélyeihez és a kerítések lábazataihoz.

Az utcakertek teremtenek kapcsolatot a magántelkek és a közterületek között, melyeket a lakosok gyakran alakítják, gondozzák saját belátásuk szerint. Egyéni megoldások során ügyeljünk arra, hogy azok illeszkedjenek, egységet alkossanak a már meglévő előkertekkel és a szomszédok utcakertjével. Kerüljük a szemmagasságban takaró növények alkalmazását, legfőképpen a kereszteződésekben, utóbbinál a gépkocsiban ülők szabadkilátást se akadályozzuk növényekkel. Telepítsünk max. 50-80 cm magasságokig növő cserjéket.

Az utak, járdák megfelelő vízelvezetése alapvető a harmonikus településkép létrehozásához. A csapadék hasznosítása megnöveli a szép környezet kialakítását és fenntarthatóságát, csak azért is mivel a víz a kellemes közérzet biztosításának egyik alap köve, és környezetünk egyik leglátványosabb eleme is. A belterület fontos településképi elemei a nyílt árkok. Az újonnan kialakulandó részeknél célszerű, hogy azok képesek legyenek a lehulló csapadékot megtartani esőkertek segítségével, továbbá esztétikus látványt nyújtsanak. Az árkokat átszelő gépkocsibehajtók, hidak a település karakteres elemei. Egységes kialakításuk fontos.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A település azon találkozási pontjai ahol a természethez kapcsolódva, szabadban élhetjük meg a helyi közösséghez való hovatartozásunkat, a közösségi szabadterek. Megjelenésük fokozottan fontos, mivel ezeken a helyeken hosszabban tartózkodunk, ezért ezek a teresedések tervezését szakemberek végzik. A nem megfelelően kialakított tér használata a környezet gyors romlásához vezet. Egy-egy tér kialakításánál fontos felmérni a használók várható szokásait, számukat, a használni kívánt időszakot és jellegét. A tevékenységekhez és a közlekedéshez megfelelő számú és minőségű tereket szükséges biztosítani. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal.

Petneháza falusias lakóterületén nem található kiemelkedő közpark, de a szerényebb teresedései impozáns kialakításúak. Gondozott köztemetővel, virágos utcákkal rendelkezik.

AJÁNLÁSOK:
GAZDASÁGI TERÜLET

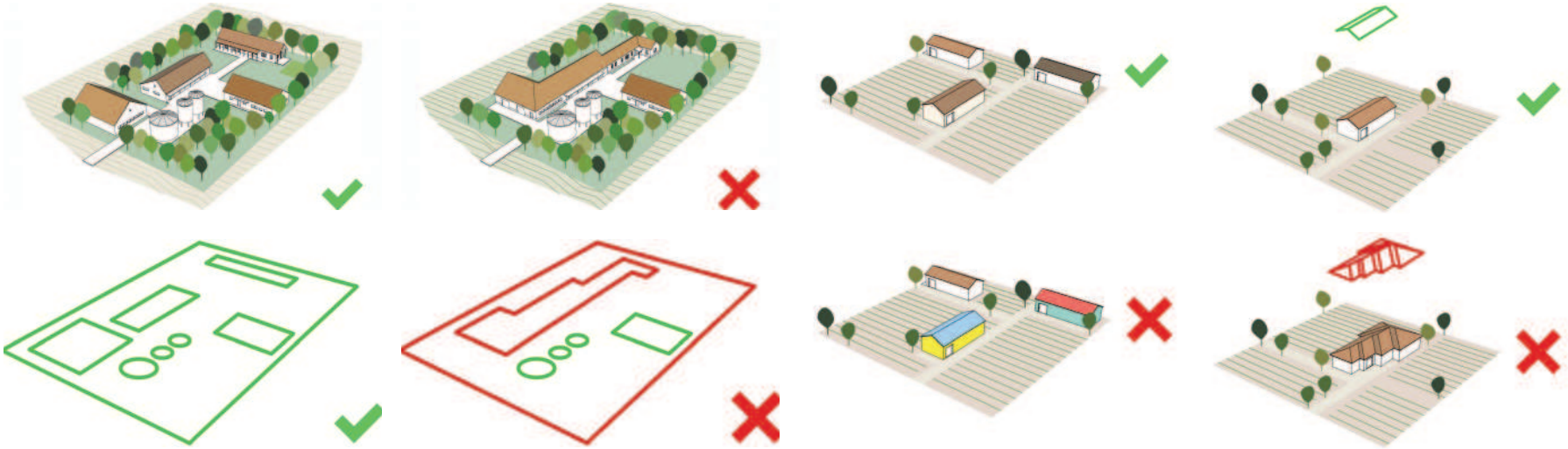
a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató
Ipari, gazdasági tevékenységet lakóterületen csak kivételes esetben, alapvetően a lakosság alapfokú ellátása céljából végezzünk.

A tevékenység fajtája a szomszédok zavarását ne okozza, a lakóterületi együttélés normáinak betartására legyen alkalmas. Nem alkalmas lakókörnyezeti integrálásra a zajos, bűzös, jelentős ügyfélforgalommal járó stb. problémás tevékenység, ezek megvalósítására erre a célra a közigazgatási területen kijelölt egyéb övezeteiben van lehetőség.

Ipari, gazdasági tevékenység céljára a település mezőgazdaságilag kevésbé értékes, alacsony termőképességű területeit kell igénybe venni, illetve meg kell vizsgálni a település barna-, illetve rozsda övezeteinek hasznosíthatóságát.

Tapasztalt tervezőt vegyünk igénybe az elképzelésünk megvalósítására, aki a gazdasági létesítmények, ipari területek vonatkozásában megfelelő referenciával rendelkezik.

Az új gazdasági épület igazodjon volumene és kiterjedése vonatkozásában a környezetéhez. Fontos az illeszkedés vagy arányos illeszkedés.
Az ipari, gazdasági épületek többnyire a technológia, a racionalitás, a gazdaságosság által meghatározottak, azonban ezek a létesítmények is formálhatók, gazdagíthatók. Az előbbiek érvényesek a tömegformálásra, a lapos-, vagy magastető kiválasztására, homlokzati anyaghasználatra, a színekre stb.

A telephelyek kialakításánál fordítsunk figyelmet a főépület utcafronti homlokzatának egyszerű építészeti gazdaságára, mely ez által igényessé teszi épületünket. Fontos szerep jut, kiemelt figyelmet kap az utcafronti kerítés, a porta, valamint a személy- és ipari kapuk, nem utolsó sorban a reklámfelületek, feliratok elhelyezkedése és kialakítása.

A fogadó övezet kialakításánál az igényes térburkolat, zöldfelület, reklámok szebbé teszi telephelyünket.

Az irodai funkcióval ellátott épületrészekkel kapcsolatosan a fizikai dolgozókat kiszolgáló helyiségek esetében az épületek igényesebb kialakítására törekedjünk. A szociális épületrész teljesen takarhatja az egyszerűbb karakterű épületszárnyat.

Az ipari, gazdasági épületeknél, létesítményeknél is fontos a zöldfelületek, fasorok, árnyékolók stb. alkalmazása.
A felsoroltak alkalmazása a meglévő nem különösebben esztétikus telephelyek esetében is alkalmazható a telephely arculatának gazdagítására, javítására, néhány esetben az épület, épületrész takarására.

A 100 százalékban a Bárány család tulajdonában lévő Baromfi Coop Kft. – a Master Good cégcsoport tagjaként – integrált takarmánytermeltetéssel, baromfitenyésztéssel, -keltetéssel, brojlerhízlalással és feldolgozással foglalkozik. A cég, amely tevékenységét 1994-ben néhány dolgozóval kezdte, idővel jelentős léptékű és összegű beruházásokkal és létszámbővüléssel intenzív fejlődésnek indult. A fokozódó verseny és a folyamatos piaci kihívások szükségessé tették a cégcsoport tevékenységi körének bővítését, egy teljes körű baromfi integráció megteremtését. A cégcsoport kisvárdai feldolgozó üzeme a legtöbb hazai és külföldi tulajdonú magyarországi üzletlánc beszállítója, de folyamatosan exportál Csehországba, Szlovákiába és Angliába is. Az elmúlt néhány évben a cégcsoport menedzsmentjének sikerült új piacok felé nyitnia, így ma már exportálnak Dél-Koreába, Kínába és a Dél-Afrikai Köztársaságba is.

AJÁNLÁSOK:
BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Tanyák, majorok építésénél biztosítani kell a tájba illesztést megfelelő, lehetőleg pavilonos (nem tömbösített) telepítési koncepcióval, természetes tájba illő anyaghasználattal, egyszerű építészeti tömegformálással, magastetős kialakítással, a területen jellemző természetes anyagú fedési móddal.
Kerítések szükségessége esetén természetes, lehetőleg faanyagú megoldások a kedvezőek, fonott vagy egyéb természetes anyagú, illetve fa betétmezőkkel.

Meg kell ismerni és be kell tartani a védett területekre vonatkozó kezelési tervét, arculati ajánlásait.
Valamennyi alkalmazott eszközzel törekedni kell a tájkarakter megőrzésére, a növény-, és állatvilág indokolt védelmére, zavarásának, megváltoztatásának elkerülésére.

Petneháza település jelentős nagyságú külterületi termőföldjei hagyományosan szántóterületként, gyümölcsösként hasznosítottak. Erre vonatkozóan a következő ajánlások érvényesek:

- A talaj, mint a növényzet egyik alapvető élettere, a legfontosabb természeti erőforrások közé tartozik, melynek védelme különösen fontos Magyarországon, mivel az ország területének kb. 50%-án szántóföldi művelés folyik. A mezőgazdasági művelés alatt álló területeken az intenzív talajművelés igen súlyos talajerózióhoz, talajtömörödéshez, a biodiverzitás csökkenéséhez, valamint a bemosódott növényvédőszerek által a felszíni, felszín alatti vizek szennyeződéséhez vezethet.
- Olyan talajkímélő művelési módokat kell alkalmazni, amelyek a talaj erózió és defláció elleni védelmét, a talajszerkezet és -nedvesség megőrzését, a talaj szervesanyag tartalmának növelését, a talajélet védelmét célozzák meg. A talajerózió és a különböző művelési rendszerek összefüggéseit vizsgáló kutatási eredmények alapján elmondható, hogy a kímélő művelés világszerte hozzájárult a talajerózió csökkenéséhez.
- A természetközeli élőhelyek szomszédságában a természetvédelmi érdekeket szem előtt tartó hagyományos művelési módok, gazdálkodási formák részesítendők előnyben. A mezőgazdasági szennyező források mennyiségét csökkentve hozzájárulhatunk a természetközeli élőhelyek megóvásához.
- A helyi tájhasználatra jellemző művelési ágak megtartására és fejlesztésére, a hagyományos tájszerkezet megőrzésére, illetve visszaállítására kell törekedni.

Általánosságban elmondható, hogy a természeti állapot megőrzésére, illetve javítására kell törekedni.

Ösztönözni kell a hagyományos növényi kultúrák termesztését, valamint a biogazdálkodás megteremtését.

Általánosságban elmondható, hogy a természeti állapot megőrzésére, illetve javítására kell törekedni.
Ösztönözni kell a hagyományos növényi kultúrák termesztését, valamint a biogazdálkodás megteremtését.
A település külterületén, valamint a belterület határán a deflációra hajlamos homoktalajok megkötésére védőfásítás telepítése javasolt őshonos fafajok alkalmazásával, melyek jól bírják a szélsőséges időjárási viszonyokat (nyár, nyírfafajok, fűz félék, kocsányos tölgyek). A defláció és az erózió okozta káros hatások mérsékléséhez, megszüntetéséhez elsődleges a parlagon hagyott, kopár területek felszámolása és a művelésbe való bevonásuk.

Az idegenhonos invazív növényfajok, mint pl. a selyemkóró, aranyvessző fajok, bálványfa kiszorítják a természetes vegetáció elemeit, veszélyeztetik az őshonos fajok fennmaradását, ezért terjedésüket minél előbb meg kell állítani, állományaikat vissza kell szorítani a rendelkezésre álló eszközökkel (kaszálás, vegyszeres kezelés stb.).

JÓ PÉLDÁK: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása

Ahhoz, hogy tudjuk kik vagyunk és hova tartunk az életünkben, elengedhetetlen a múltunk ismerete és hagyományaink tisztelete, ápolása. Ezt a gondolatot az élet minden területén alkalmazhatjuk, így az építészetben is. Lehetőségeinkhez képest törekedjünk arra, hogy a hagyományos építészeti elemeket, motívumokat megőrizzük, és tovább örökítsük az elkövetkezendő nemzedék számára.

Az épületek és növényeken túl az utcaképhez ugyanúgy hozzátartoznak a cégérek, reklámfelületek és hirdetőtáblák. Fontos, hogy szolgáltatásunkat úgy hirdessük, hogy az ne legyen a járókelők rosszallásának kiváltása, mindösszesen a figyelemfelhívás legyen a cél olyan tájékoztatóval, mellyel az utcaképet és településképet szebbé teszi. Elengedhetetlen. hogy a megválasztott cégér, cégtábla az épület jellemzőihez alkalmazkodjon.

Reklámhordozó létesítése csak a szabványok betartása mellett lehetséges, melyek esetében fontos a megfelelő anyaghasználat megválasztása.

Újabb felszíni infrastruktúrahálózatok elhelyezése nem javasolt, a meglévők jó karban tartása elegendő és szükséges.

Javaslatok:

- Tetősíkban tökéletesen illeszkedő napelemek, színben, felületben is a lehető legkevésbé feltűnő megoldás.
- Jó megoldás lehet, a főépület megjelenést eredeti, tiszta mivoltában meghagyva, a napelemek az épület mögötti melléképületen kerüljenek elhelyezésre.
- A parabola antenna a lehető legeldugottabb helyen kerüljön elhelyezésre, például a kémény mögött kevésbé látható.
- A kémények épp úgy az épülethez tartoznak, mint a többi szerkezet, ne feledkezzünk hát el annak megtervezéséről! Figyeljük meg a környék kéményépítési hagyományait, ne használjunk tájidegen elemeket.
- A klíma kültéri egységet rejtett kialakítással, vagy a főépület mögött javasoljuk elhelyezni.
- Az épületek felújítása során komplex felújításra törekedjünk, tehát a homlokzat burkolással egy időben javasolt a nyílászáró csere és a tetőhéjazat cseréje is.

Petneházát a szépen felújított középületek jellemzik úgy, mint a Polgármesteri Hivatal épülete, az Óvoda, az Egészségügyi Központ, boltok épületei.

A világos és pasztel színek alkalmazására kell törekedni a lakóépületnél is, úgy ahogy a lenti épületek is mutatják jó példaként.

Az épületek kialakításában szép példákat fedezhetünk fel amennyiben nyitott szemmel járjuk az utcákat. Harmonikus egységet tud alkot a finom homlokzat, fa ablakkeretek, fehér oszlopok, homlokzatburkolatok, kerítés kialakítása, cserépfedés használata amennyiben azok megválaztása gondosan történik.

KITEKINTÉS – NÉHÁNY JÓ PÉLDA HELYBEN ALKALMAZHATÓ SAJÁTOS ÉPÜLETRE, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETRE

Jelen munkarészben olyan épületekre, épületrészekre láthatunk jó példákat, melyek a település jövőképének kialakítása során lehetnek meghatározóak. A településen bizonyos részein van lehetőség a mai kortárs, modern építészeti elemeivel felruházott lakóépületek elhelyezésre.

Fontos azonban, hogy új házunk tervezésekor vegyük figyelembe környezetünket. Figyeljünk a telkünket körvevő lakóépületek magasságra, tetőformájára, telepítésére. Azonos magasság, formavilág megtartása mellett alkalmazhatunk olyan modern épületmegoldásokat, melyek modern külsővel ruházzák fel épületünket.

Jelen épületeken alkalmazott homlokzati anyagok, a kert felé néző hátsóterasz és az egyedi homlokzatkialakítás jó példaként szolgálhat a modern, letisztult építészetet kedvelők számára.

Napjainkban sok szó és politikai nyilatkozat hangzik el a falu, a vidék gazdasági, társadalmi felemelésének szükségességéről. Szándék és ígéretek vannak a gazdasági támogatásra, a biztonságos élet megteremtésére, a hagyományok megbecsülésére. A falu problémái e területeken égetően sürgős beavatkozásokat követelnek. Így remény van arra – ha ez a remény egyelőre nélkülözi is a megvalósítás biztosítékait – de remény van arra, hogy a falu visszanyeri évezredes küldetését, ami a föld megtartása és megművelése; a falu visszaveszi nemzetmegtartó képességét, ami az ország számára népesedési és szellemi aranytartalék; és a falu újrateremti hagyományait, ami egészséges közösségeket jelent a hit, az önérzet és az összetartozás érzésének újraépítésével. Ha a reményt valami isteni lélekerősítéssel határozott céllá lehet erősíteni, akkor a fejlődés a vidék természetes gazdálkodásának újraépítésével kezdődik. Majd a sorvadó falvak újranépesítésével folytatódik, s nem utolsó sorban a közösségek, a falulakosság szellemi, szakrális, kulturális egyesítésével válhat teljessé.

Javasoljuk a felújítások terén a helyi elit irányításával az épületek puszta karbantartása egy olyan szociális program lehetne, amely néhol már elindult (például Terény erre ragyogó példa, vagy a Tolna megyei Závod). Egy-egy helyi vezető, építész, értelmiségi a falufejlesztést arra építi fel, hogy „dolgozzunk a házon”. Ez régen természetes volt, de most újra fel kell hívni rá az emberek figyelmét. Ha nincsen más munka, a házakon és a házak körül mindig akad tennivaló.

7

JÓ PÉLDÁK: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

A település arculatának kialakításában nagy szerepe van az utcák megjelenésének, küllemének is. Az utcaképet nagymértékben meghatározza a hirdetőtáblák, reklámfelületek megjelenésének módja. Ezeknek a tábláknak a célja elsősorban a figyelemfelkeltés, ezért sokszor élénk színekkel vagy túlzottan nagy méretű táblák kihelyezésével próbálják ezt elérni. Az információ közlését kreatív módon, a környezethez jobban illeszkedve is megtehetjük.

A település központi részein a reklámhordozók kihelyezésekor törekedjünk arra, hogy az alkalmazkodjon az épület jellemzőihez, anyaghasználatához, színeihez. A település egyéb területein csak a szabályozás szerinti reklámhordozó helyezhető el, itt szintén elengedhetetlen a megfelelő anyaghasználat.

Az egységesen megtervezett tájékoztató táblák a település arculatának pozitív megjelenését segítik. Az egyedien kialakított, fafaragott oszlopokon álló hirdetőtáblák, üdvözlőtáblák feldobják a településképet.

Az épület homlokzatán elhelyezett reklámfelületek, hirdetőtáblák, cégérek harmonizáljanak az épülettel, színben válasszunk semleges árnyalatokat, földszíneket.

Az igényes, rendezett utcaképhez hozzátartozik az is, hogy hogyan jelennek meg a különböző feliratok, jelzések az épületek homlokzatán. A feliratok megtervezésekor törekedjünk a homlokzat színével harmonizáló betűszín választásra. A felirat stílusa, betűtípusa, sajátos kialakítása figyelemfelkeltő, magára vonzza a tekintetet.

Az egyedi készítésű utcanév táblák szintén emelik az adott utca képét. Nem javasoljuk a rikító, színben, anyagában és formájában nem odaillő táblák használatát. Ajánlott a természetes alapanyagokból készült, az épület homlokzatával harmonizáló táblák kihelyezése.

Pozitív példák, egyedi ötlet alapján megvalósított utcanév táblák, házszámok, melyek feldobják az épület homlokzatát.

Master Good!

VISZONTLÁTÁSRA!

SZABÓ GYULA
FAFARAGÓ

IMPRESSZUM

PETNEHÁZA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
petnehaza.hu
4542 Petneháza, Magyar utca 2.
Telefon: 06-42-596-002
Polgármester: Gazdag Józsefné
Főépítész: Dudás Ede István
dudas.ede1@t-online.hu

SZERKESZTETTE: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese, Jakab Bettina, Liskány Tamás
SZÖVEG: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese, Jakab Bettina, Liskány Tamás
FOTÓ: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese, Jakab Bettina, Liskány Tamás
BORÍTÓ: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István
GRAFIKAI TERVEZÉS: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Feketéné Varga Emese, Jakab Bettina, Liskány Tamás
BETŰTÍPUS: Titillium

Felhasznált irodalom:
muemlekem.hu objektumok, adatbázis kereső
wikipédia, a szabad enciklopédia

Készült Magyarország kormánya megbízásából a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényhez kapcsolódóan.

Építészeti útmutató ábrái: LECHNER Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft.

A 27. oldalon lévő fotók a wikipedia szabad enciklopédia képei.

A kézikönyvben felhasználásra került a Magyarszéphely Településképi Arculati Kézikönyv egyes szövegbetétjei.

Petneháza, 2017.

500 ÉVE
REFORMÁCIÓ
450 ÉVE
MAGYAR REFORMÁTUS
EGYHÁZ